

Overschie Schaakt

september 2006

Afzender :

**Schaakgenootschap Overschie
p/a Oudedijkse Schiekade 78,
3043 LC Rotterdam**

M. Degeling
Joliotplaats 388
3069 TL Rotterdam

SCHEATGENOOTSCHAAP OVERSCHIE

ALGEMENE INFORMATIE

INHOUD

BLZ.

verenigingsavond	: elke vrijdag van 20.00 tot 24.00 uur, jeugd vanaf 18.45 uur	Voorwoord	2
verenigingslokaal	: Rodenburgstraat 59, 3043 TT Rotterdam telefoon 010 - 415 61 89	Eerste team 1 ^e ronde	4
postadres	: Hoekersingel 48, 3028 XM Rotterdam	Nezhmetdinov	8
girorekening	: 6 9. 3 3. 8 9 t.n.v. S.G. Overschie, Capelle a/d IJssel	Ypenburg Open	22
bankrekening	: 254681018 t.n.v. S.G. Overschie, Capelle a/d IJssel	Agenda	23
contributie	: Senioren € 75,00 per jaar Junioren € 37,50 per jaar Aspiranten € 42,50 per jaar Huisgenoten en dubbelleden 5% korting	Ledenlijst	24
website SGO	: http://www.xs4all.nl/~ochtmanh/sgo		
redactie clubblad	: A. van Kempen hwwankempen@planet.nl tel 010-4623688 06-53779330		

BESTUUR

voorzitter J. v/d Meer	: Burg. Baumannlaan 42 3043 AM Rotterdam	06-50946899 hupavs@hotmail.com
vice-voorzitter A. van Kempen	: Gordelweg 226-g 3039 GB Rotterdam	010-4623688 / 06-53779330 hwwankempen@planet.nl
secretaris Y. Meyer	: Oudedijkse Schiekade 78 3043 LC Rotterdam	06-54775737 yoram@vascoa-adventures.nl
penningmeester F.F. van den Bergh	: Chopinstraat 185 2901 EE Capelle a/d IJssel	010-2021169 lmontana@wxs.nl
wedstrijdleader E. Brandenburg	: Boerhavelaan 60-a 3112 LK Schiedam	010-4260548 erikb@kabelfoon.nl
co-wedstrijdleader J. Smit	: P. van Rijsselstraat 19 3065 HA Rotterdam	010-4209680 / 06-53223783 han-smit@zonnet.nl
jeugdleader R. de Wilt	: Neel Gijsenstraat 73 3043 MC Rotterdam	010-4378026 rdewilt@xs4all.nl
comm. van mat. H. Doornheim	: Beeningerstraat 32-a 3042 TL Rotterdam	06-51966373 jld@worldonline.nl

De start van het nieuwe seizoen

Een vluchtig overzicht bij de start van het nieuwe seizoen. De club staat er niet slecht voor. In de nieuwe ledenlijst staan voor het eerst sinds vijf jaar weer 60 namen, hoewel absolute getallen natuurlijk niet alles zeggen. De meerkampen zijn met vier volle groepen van start gegaan (daarover straks meer), en de eerste ronde van de beker was een succes. Met wat kunst en vliegwerk had de wedstrijdleiding 32 deelnemers in de koker weten te krijgen. Natuurlijk werden niet alle wedstrijden meteen gespeeld, maar iedereen die niet kon spelen had zich netjes bij zijn tegenstander afgemeld waardoor er geen ontevreden gezichten waren. Ook de jeugd lijkt weer langzaam door te breken. Vorig jaar moest de deelname aan de regionale competitie worden gestaakt omdat de jeugdleiders bang waren geen representatief team op de been te kunnen brengen. Een jaar later staat er weer een goed viertal, met tevens een aantal reservespelers. Daarnaast spelen er ook een aantal jeugdspelers mee in de interne competities. Misschien is het nog wat te vroeg om te juichen, maar het potentieel lijkt er te zijn. In de komende maanden zal er extra aandacht worden besteed om deze jeugdspelers door te laten stromen.

Natuurlijk is niet alles koek en ei. Hopelijk zijn de eerste externe wedstrijden geen indicatie voor wat het seizoen gaat brengen, want dan krijgen de teamleiders het dit jaar bijzonder zwaar. Zowel het eerste als het derde moest met drie invallers beginnen, waarbij het eerste meteen tegen een zware nederlaag aanliep.

Dan het echte werk. Al eerder heb ik me verbaasd over de aandacht die onze interne competities in het clubblad krijgen. Daarom hierbij een kort verslag van de eerste wedstrijden.

8 september

Bij het bekend worden van de definitieve indeling van de meerkampen op 8 september werden er meteen een aantal wedstrijden vooruit gespeeld. Met 24 deelnemers zitten de meerkampen goed vol. Hopelijk krijgen de wedstrijdleiders niet te maken met hetzelfde aantal afmeldingen van de afgelopen cyclus.

In de A groep speelden Jeroen tegen Han en Henk tegen Daan. Han beging in een Franse opening al na vier zetten een onnauwkeurigheid en kwam dit niet meer te boven. Jeroen kon op de koningsvleugel binnen komen en de zwarte koning werd binnen 25 zetten op damevleugel mat gezet, hoewel Han de laatste twee zetten aan zich voorbij liet gaan. Ook Daan kwam er evenals Han met zwart niet aan te pas. Hij vertelde dat zijn zwarte partijen tegen Henk altijd binnen 20 zetten afgelopen waren, wat hij ook probeerde. Deze partij was geen uitzondering. In een ogenschijnlijk rustige stelling werd de druk op de centrumpionnen opeens te groot, waarna de partij snel over was.

In de C groep wist Rob met wit de Pirc verdediging van Wil met een nauwkeurige aanval te slechten. De zwarte stukken stonden teveel op de damevleugel, waardoor er verdedigingskracht aan de koningskant ontbrak.

In de D groep startten de twee jeugdleden met een overwinning op twee debutanten. Mark won van mevrouw van Straten, die door een penning haar dame verloor. Rick won een tikje verrassend van Roelf Duin, die geen antwoord had op het avontuurlijke aanvalsspel van zijn tegenstander, en ten onder ging aan alle dreigingen.

15 september

In de A groep stond er op de eerste officiële speeldag gelijk een topper op het programma. Erik speelde met wit tegen regerend kampioen Henk. Erik speelde makkelijk, en kreeg voordeel toen Henk een pion weggaf. In een boeiende eindfase, waarin beide spelers een dame en toren en een aantal pionnen hadden, leek Henk nog met eeuwig schaak weg te kunnen komen, maar uiteindelijk won Erik.

Overschie Schaakt

Jeroen en Daan speelden een interessante partij, waarin Jeroen na het succesvolle pionoffer c3 in de Siciliaanse opening van vorige partij tegen Daan, deze zet vandaag opnieuw in het Schots probeerde. Dit leidde natuurlijk tot de nodige hilariteit, maar het pionoffer werd dit keer niet aangenomen. Daan vergat vervolgens voordeel te grijpen in de opening, en kwam enigszins moeilijk te staan. Toen Jeroen het juiste plan echter niet vond kwamen beide partijen vast te staan, waarna er tot remise met besloten.

In de B groep werd er maar één partij gespeeld. Albert won van Ruud-Jan. Ruud-Jan leek een aardige aanval te hebben, maar Albert kon de aanval overnemen en zo het punt binnen halen.

In de C groep won Yoram een mooie partij van Frits. Frits stelde de rokade lang uit, en werd aan beide kanten van het bord met grote problemen geconfronteerd. Hier kon hij uiteindelijk niet aan ontsnappen. In de andere partij van de avond vergat Cor tegen Rob voor een verrassing te zorgen. Hij kon al vroeg in de partij via een simpele combinatie een pion winnen, maar ging voor het mat, dat overigens niet al te moeilijk te zien was. Hij bleef echter goed staan, maar bleef voor de mataanval gaan. Dit was te ingewikkeld. Rob won een stuk, en daarmee ook de partij.

In de D groep won jeugdspeler Rick een knappe partij van John, en gaat hiermee met twee uit twee verrassend aan de leiding. Mark kon het voorbeeld van zijn vriend niet volgen, en verloor redelijk kansloos van Roelf, die daarmee zijn valse start van vorige week enigszins goed maakte.

29 september

Er waren de nodige afmeldingen, maar toch was het weer gezellig op de 29^e. De avond begon feestelijk met het in het zonnetje zetten van Leo en Rinus. Leo had de week tevoren zijn 85^e verjaardag gevierd en Rinus kreeg een speldje vanwege zijn 50-jarig lidmaatschap van de schaakbond. Het kostte de voorzitter enige moeite om de speld en het kostuum ongeschonden te laten, maar met een beetje samenwerking kon de herinnering worden opgespeld.

Dan de partijen. Door het afbellen van Daan ging de broederstrijd in de A groep tussen de Smitjes vandaag niet door. Gelukkig bleven er nog twee topwedstrijden over, die beiden onbeslist bleven. Henk en Ronald kwamen na een stevige strijd remise overeen. Dezelfde uitslag werd genoteerd bij Erik tegen Jeroen. Erik kwam goed uit de opening, maar het openen van de b-lijn bleek gunstig uit te pakken voor Jeroen. Zijn initiatief verzandde echter en toen Erik een pion weggaf werd er mede onder druk van de klok tot remise besloten.

In de B groep had Albert het initiatief tegen Henri, wat voor hem resulteerde in een toreneindspel met een pion meer. Lang werd er geanalyseerd of dit nu geforceerd gewonnen was, maar Albert wist in ieder geval de pion te laten promoveren en te winnen. Arnout en Ruud-Jan speelden ook een interessante partij. Ruud-Jan moest materiaal geven om een vijandige pion van promotie af te houden, maar was zelf ook inmiddels ver opgerukt, zodat het uiteindelijk remise werd.

In de C groep speelden alleen Frits en Cor tegen elkaar. Frits won simpel materiaal, waarna de winst niet meer moeilijk was. Voor Cor is het niveau duidelijk nog even wennen. Fouten kunnen in de C groep niet meer goed gemaakt worden, waar dat in de D groep nog wel mogelijk was.

In de D groep won Roelf in de opening een loper tegen mevrouw van Straten, en speelde het vervolgens met een mooie aanval uit.

Jeroen van der Meer

Overschie Schaakt

Externe Competitie

Overschie-1, Ronde-1.

Verkwanseld

werden onze kansen nog voor we begonnen waren. In de aanloop naar de 1^e ronde had Cor ruim van te voren laten weten dicht bij Karel te bivakkeren dan bij Roermond. Daar moest dus een vervanger voor worden gevonden. Nog vóór die gevonden was melden Robbert en Maurits zich af.

De gevolgen laten zich raden. Niet de redenen om niet mee te doen. Die liepen van Buitenlands bezoek tot bezoeksregeling, van verjaardag (2) tot werk, van feestje in München tot vrijwilligers werk.

Ik kan met de hand op mijn hart verklaren dit NIET LEUK te vinden!

- Erik (1) verloren, kansloos. Wat moet je er meer van zeggen? Waar is de man gebleven die Grootmeesters het vuur na aan de schenen kon leggen? **0-1.**
- N.O. (2) na één uur mar toen stond bord 1 allang verloren; **0-1.**
- Henk (3) een gedegen partij, nou ja, op die slipper Txg4 na dan.; **1-0.**
- Ronald (4) ook hij stond lang gelijk tot iets beter. Faalde in de afwerking. Vermoeidheid? **0-1.**
- Albert (5) kwam geweldig uit de opening maar zag het toen zichtbaar niet meer zitten; **0-1.**
- Arnout (6) kwam duidelijk iets te kort. Maar wat wil je ook tegen een surplus van 300 Elo-punten. Dat is niet niks; **0-1.**
- Willem (7) overspeelde zijn tegenstander volledig. Onduidelijk bleef wat er precies misging, ik neem aan een zetverwisseling maar heb het er met Willem niet over kunnen hebben. De "boer" op b3 was een cadeautje. De partij stond toen nog wel gelijk maar de wedstrijd niet meer en Willem deed een (te) forse poging om alsnog te winnen. Helaas een ongerechtvaardigde poging; **0-1.**
- Rinus (8) het was een pijnlijk begin. Een opstelling waarmee ik in de afgelopen RSB-competitie al meer dan eens onderuit was gegaan. Maar nu kwam ik, ten koste van veel tijd, beter weg en bereikte een gelijke stelling. Vervolgens werden de zetten van beide kanten minder nauwkeurig. Ik heb dan ook één moment gewonnen gestaan mag zag de juiste krachtzet over het hoofd en werd geslacht; **0-1.**

We nemen enkele partijfragmenten op.

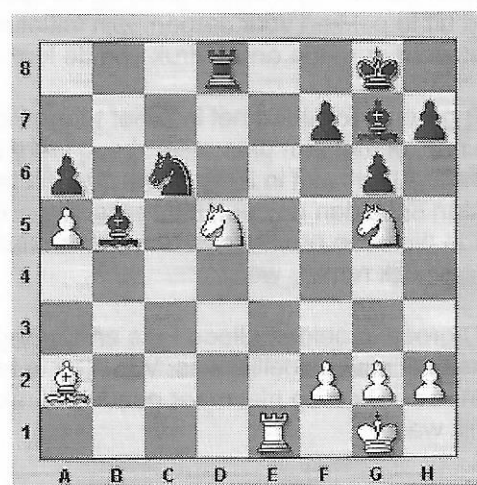
Voor de goede orde: commentaren zijn vooral van Fritz 8 (afgekort: Fr8). Als ik zelf wat te berde wil brengen dan doe ik dat *cursief* en voorafgegaan door mijn initialen: MD.

Af en toe wordt een waardering door Fritz 8 uitgesproken; een positieve score is voordeel voor wit, een negatieve score wijst op voordeel voor zwart.

Wit: J. van Mechelen 2167
Zwart: R. Ruytenberg 2010
Plaats: Zalencentrum Donderie te Roermond,
KNSB-Competitie, klasse 2D,
1^e ronde, 23 september 2006.

We pakken de strijd na enkele uren laveren op na de 33^e zet van wit.

33. Pe4-g5 (-0,5) ...

Overschie Schaakt

Met heel zorgvuldig spel heeft Ronald een voordeeltje verworven maar bij het oogsten slaat het weer om of het noodlot toe. Aan hem en de lezer de keuze.

33. ... **Pc6-e5 (0,0)**

Fr8 De voorkeur verdiende 33. ..., Ld4;
34. Te4 en zwart houdt zijn voordeeltje overeind.

34. **f2-f4** ...

Fr8 Tot gelijkspel leidt 34. Td1; Td7.

34. ... **h7-h6 ?!**

Fr De zet 34. ..., Pd3!? had zeker in overweging genomen moeten worden: na 35. Te4, Lf8 had zwart zijn voordeel vergroot (-0,9).

35. **f4xe5** **h6xg5**

36. **h2-h3** ...

Fr8 Tot gelijkspel leidt 36. Lb3, Kf8.

36. ... **Td8-e8**

Fr8 Remise op e5 wordt een doel maar dat doel kan beter worden nagestreefd met 36. ..., Kf8!? (=).

37. **e5-e6** **f7xe6**

38. **Pd5-c7** **Te8-d8**

39. **Te1xe6 (0,5)** ...

Fr8 Of 39. Pxb5, axb5; 40. Txe6, Kf8 en wit heeft een licht plus.

MD *De rollen zijn omgekeerd; wit is van -0,5 naar +0,5 gegaan maar dat is nog altijd niet genoeg voor het volle pond.*

39. ... **Td8-d1 + ??**

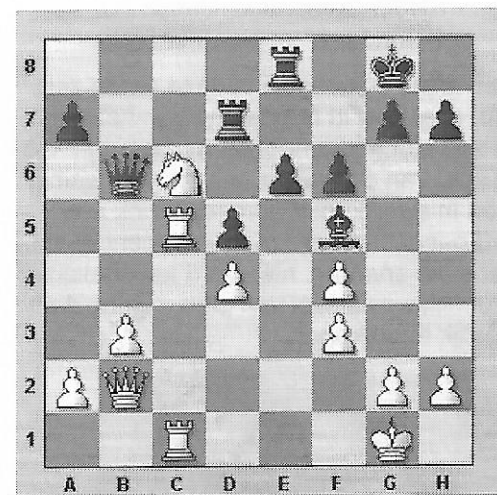
Fr8 39. ..., Kf8 is nog net wel speelbaar.

40. **Te6-e1 +** **1-0**

MD *Daar wordt je toch even stil van; doek.*

Wit: W.D. Hajenius **1967**
Zwart: M. Gerndorf **2158**
Plaats: Zalencentrum Donderie te Roermond,
KNSB-Competitie, klasse 2D,
1^e ronde, 23 september 2006.

We beginnen met de volgende stelling. Wit heeft op fraaie wijze een pion veroverd op de 21^e zet waarvoor hij al op de 14^e zet de kiem heeft gelegd.

Stand na 22. ..., Tb7-d7. Fritz 8 waardeert wits voordeel op 1,3.

Fr8 22. ..., Ld3; 23. Dc3, Lb5; 24. f5 was het overwegen waard.

23. **a2-a4** **Lf5-d3**

Fr8 Zwart heeft de manoeuvre Lf5-d3-a6-c4 op het oog. Aandacht verdiende 23. ..., Db7, 24. Tb5, Da8; 25. b4 maar ook dan heeft wit voordeel.

24. **Db2-d2 1,6** **Ld3-a6 1,7**
25. **a4-a5 ??** ...

MD *Had Willem in gedachte al 25. b4, Lc4 gespeeld? Door dit foutje verspeeld hij vrijwel zijn gehele voorsprong die nu is geslonken tot 0,06. Voor remise gaan was, gezien de stand, onbespreekbaar. Dus probeert Willem het onmogelijke.*

Fr8 Met 25. b4 had wit zijn winnend voordeel behouden: 25. ..., Lc4; 26. Pa5 enz.

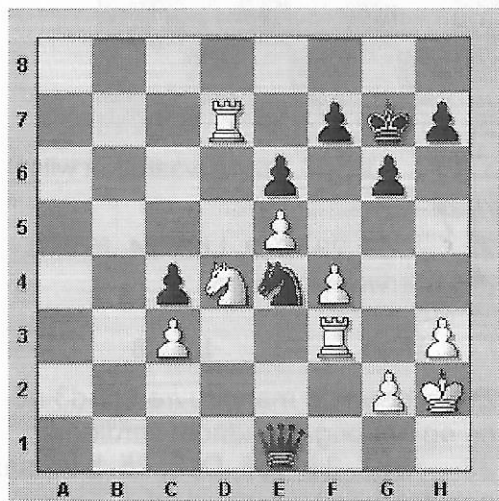
Overschie Schaakt

25. ... Db6xb3 =
26. Pc6-b4 ...

Het lukt Willem niet in het vervolg de winst te forceren en hij ging strijdend ten onder.

Wit: E. Coenen 1977
Zwart: M. Degeling 1768
Plaats: Zalencentrum Donderie te Roermond,
KNSB-Competitie, klasse 2D,
1^e ronde, 23 september 2006.

Zeer tegen mijn zin moest ik in deze ronde zelf aantreden, uiteraard in het belang van het team, maar het zou niet nodig hebben moeten zijn. Gezien mijn spel van de laatste jaren had ik weinig vertrouwen in de uitkomst, temeer ik ook nog eens werd geconfronteerd met een opening die mij, blijkens die ervaring, niet goed leek te liggen maar natuurlijk was ik wel van plan mijn huid zo duur mogelijk te verkopen.

Stand na 35. Td8-d7. Bedenk wel dat de 40 zetten moeten worden voltooid binnen de tijd die rest en dat is voor wit circa 6 minuten en zwart circa 2 minuten.

35. ... Pe4xc3 ??

Fr8 Geeft de zekere winst uit handen. De enige zet was: 35. ..., Kf8; 36. Pc2, Dc1=.

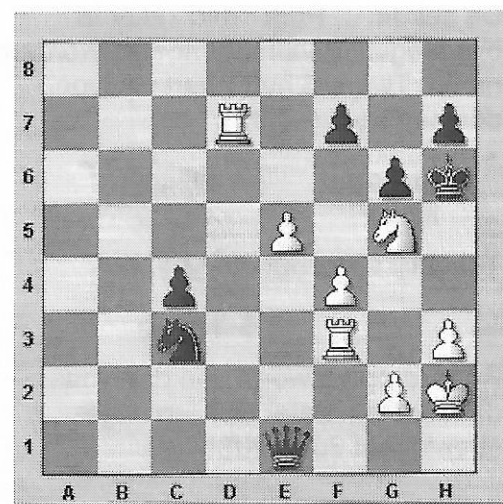
MD Hier wordt Fritz 8 toch wel heel cryptisch. Beweert dat zwart de winst uit handen geeft en concludeert dat het gelijk staat na „de enige zet“ Kf8. Overigens kan ook een minder sterke speler zien dat het dan na 36. Td8+ Kg7 (36. ..., Ke7?? 37 Pc6 mat) remise is.

36. Pd4xe6 +? ...

Fr8 Hier beslist 36. Txc3 de partij meteen: 36. ..., g5; 37. Tg3 en wit wint.

MD Ik moet toegeven dat ik zowat van mijn van stoel viel van verbazing toen ik deze suggestie zag. Totaal niet gezien. Maar zelfs nu het wordt geoperd door Fritz 8 twijfel ik aan het oordeel. Dat gaat ver voorbij mijn horizon.

36. ... Kg7-h6
37. Pe6-g5 ?? ...

Fr8 Ziet een eenvoudige winst over het hoofd: 37. Txc3! Dit maakt het voor wit nog eenvoudiger. 37. ..., fxe6; 38. Txc4 en wint.

37. ... Pc3-e4 ??

MD Maar ook zwart ziet in tijdnood niet dat wit na 37. ..., Pe2 slechts opgave rest.

Fr8 37. ..., Pe2!! Discussie gesloten. 38. Tf1, Dxf1 en zwart wint.

38. Pg5xf7 + Kh6-h5
39. Pf7-h8 ...

Fr8 39. e6 is de snelste weg; bijv. 39. ..., Pf6; 40. Pe5, Pxd7; 41. exd7, Dd2 is onvoldoende voor zwart.

39. ... Kh5-h6
40. Ph8-f7 + ...

Overschie Schaakt

Fr8 40. e6 levert nog groter voordeel op.
Zie 40. ..., Pd2; 41. Pf7+ Kg7;
42. Pg5+ Kg8; 43. e7, Pxf3+ 44. Pxf3
en wit wint.

40. ... Kh6-h5
41. Pf7-d6 h7-h6

Fr8 Logischer is misschien 41. ..., Kh6
maar dit brengt ook geen verlichting
zoals blijkt uit 42. Ta3, Pg5 en weer
wint wit.

42. Td7-h7 ...

Fr8 (Waarom zie je nu niet dat het na)
42. Pe8, Kh4; 43. Td4, Pg3; 44. f5+
De4; 45. Txe4+ Pxe4; 46. f6, Kg5;
47. f7, Pf2; 48. f8D, Pg4+ 49. Kg3,
Pxe5; 50. De7+ Kh5; 51. Pg7 (mat is?
MD)

42. ... g6-g5 ??

Fr8 Hiermee is de partij voorbij. Maar ook
na 42. ..., Pf2; 43. g4+ Pxd4+
44. hxg4+ Kxg4 redt zwart het niet.

43. f4-f5 ...

Fr8 Waarom na niet gewoon 43. Pf5 en
mat in 15? Zie maar: 43. gxf4;
44. Txf4, Dc1; 45. g4+ Kg5; 46. Txe4,
Df4+ 47. Txf4, Kxf4; 48. e6, c3;
49. e7, c2 50. e8D, c1D; 51. Db8+
Ke4; 52. Te7+ Kd3; 53. Db3+ Kd2;
54. De3+ Kc2; 55. Tc7+ Kb1;
56. Txc1+ Kb2; 57. Dc3+ Ka2; 58. Ta1
mat!

43. ... Pe4-f2
44. Tf3xf2 ! De1xf2
45. Pd6-e4 g5-g4
1-0

RSC 't Pionne- ke	Rating	Bord	Overschie-1	Rating	Uitslag
Royakkers, G.	2180	1	E. Brandenburg	2178	1 - 0
Bunnik, M.	1978	2	n.o.		1 - 0
Heltzel, J.	2218	3	H. Ochtman	2151	0 - 1
Mechelen, J. van	2167	4	R. Ruytenberg	2010	1 - 0
Utama, I.	2120	5	A.J. Segers	2018	1 - 0
Peeters, G.	2136	6	Kempen, A. van	1829	1 - 0
Gerndorf, M.	2158	7	W. D. Hajenius	1967	1 - 0
Conen, E.	1977	8	Degeling, M.	1768	1 - 0
gem.	2117		gem.	1989	7 - 1

De spelers met *zwart* zijn cursief vermeld.

Rinus Degeling

Rashid Gibyatovich Nezhmetdinov, meester op de 164 velden

Willem Hajenius

Dammer en Schaker

Wie? hoor ik u vragen... Slechts een enkele westerse schaker heeft ooit van hem gehoord, terwijl hij in Rusland zeer bekend was. Dat kwam vooral omdat hij daar zowel kampioen in het schaken én in het dammen was. Iets unieks, want hoewel er verschillende dammers + schakers zijn – denk bv. aan Jannes van der Wal en Ron Heusdens, om er maar een paar te noemen – werd deze man landskampioen in beide denksporten, en dat notabene pas op latere leeftijd!

Rashid Gibyatovich Nezhmetdinov werd geboren op 12 december 1912, in Aktubinsk, op het platteland van Tatarstan, één van de Russische republieken, zoals bv. Kalmukkië van de huidige FIDE-president Kirsan Ilyumzhinov er ook een is. Het ligt ongeveer halverwege tussen Moskou en het Oeralgebergte, hoofdstad Kazan. Zijn ouders waren boeren en stierven toen Rashid nog een klein kind was. Zijn oudere broer Kavi voedde hem op; later ging Rashid naar een weeshuis in Kazan. Die broer is later de beroemdste schrijver/dichter van Tatarstan geworden.

Onze Tartaarse held leerde helemaal alleen, zonder hulp, schaken. Op een dag – bij het “verstoppertje spelen” – vond hij in een kast een kranteknipstel waarin de schaakregels uitgelegd werden. Met enige moeite – het Russisch las hij minder gemakkelijk dan het Tartaars – kreeg hij het in enkele dagen onder de knie. Een paar dagen later zag hij jongens schaken in een Pioniershuis, precies zoals hij uit de krant geleerd had. Uren bleef hij naar ze kijken, en uiteindelijk durfde hij te vragen of hij ook een potje mocht spelen. En hij won van al die jongens! De bekende schaker Samsonov kwam dit ter ore, en hij schreef een aanbevelingsbrief voor Rashid, om toegelaten te worden tot Kazan's schaakclub. Daar was het andere koek: Rashid zei later dat hij op die club tot 1927 steeds van iedereen verloor!

Eind 1927 deed hij aan zijn eerste toernooi mee, het kampioenschap van het Pioniershuis. Hij won... al zijn 15 partijen! Als beloning werd hij tot 3de klasser benoemd, hoewel hij officieel nog niet eens 4de klasser was. En dat was het (voorlopige) einde van zijn prille schaakcarrière, want Rashid had intussen het dammen ontdekt! Dit ging hem nog veel gemakkelijker af dan het schaken, want al na een maand werd hij tweede in het stadskampioenschap. De beroemde V. Medkov, Sovjet-kampioen kwam meedoen aan het traditionele 7-republieken toernooi, en won als verwacht. Maar Rashid werd de grote verrassing met een tweede plaats, terwijl al die andere meesters veel meer ervaring hadden. Op grond hiervan werd Rashid uitgenodigd voor het Russische kampioenschap dammen in Moskou, en hij stelde daar niet teleur met een knappe 6de plaats.

Volwassen

Schaken en dammen, als 16-jarige bleef hij het allebei doen, maar met dammen kwam het succes veel sneller. Hij was met dammen twee jaar later al van meesterniveau. Om werk te vinden vertrok hij naar het zuiden, naar Odessa, en in 1933 werd hij daar als twintigjarige zowel schaak- als damkampioen van deze metropool. Maar dammen bleef toch nummer 1. Hij keerde weer terug naar Kazan, schaakte, damde en gaf blindsimultaans tegelijkertijd in dammen en schaken!

In 1938 deed hij mee in het schaaktoernooi van Gorki, met o.a. Smyslov en Ufimstev (ja, die van de Pirc-verdediging!) Het gebrek aan openingkennis wreekte zich in dit elitair gezelschap. Na vlijtige studie ging het de volgende jaren snel beter. Tot het oorlog werd: Rashid werd ver weggestuurd om het vaderland te verdedigen, naar de oevers van de Amoer bij China. Vijf jaar grensbewaking zonder serieus schaken of dammen!

Na de oorlog werd luitenant Nezhmetdinov overgeplaatst naar Berlijn. Verder westelijk zou hij nooit komen... Vandaar zijn onbekendheid aan deze kant van het IJzeren Gordijn. Ook met dammen trouwens: op de site van grootmeester Baba Sy vraagt iemand: “*never heard of this man, was he a checkers (8x8) guy?*”

Meester op de 64 - én op de 100 velden

Rashid begon weer te schaken en keerde in 1946 terug naar Kazan. Met 34 jaar was in principe zijn beste tijd voorbij, en moest hij weer helemaal opnieuw beginnen. En dat deed hij. Na een aantal successen werd de bekende Viacheslav Mikenas opgetrommeld om Rashid te testen op zijn meesterschap. Zo ging dat in die tijd, ratings bestonden nog niet. We schrijven nu 1948. Na een snelle winst in de eerste partij waar Mikenas' favoriete Aljechin in 17 zetten werd verpulverd, werd het uiteindelijk 6-6, met 4 winstpartijen elk. Omdat hij Mikenas niet had verslagen kreeg “Nezh” de felbegeerde titel van meester niét. Het leven is hard... Twee jaar later kwam het alsnog in orde.

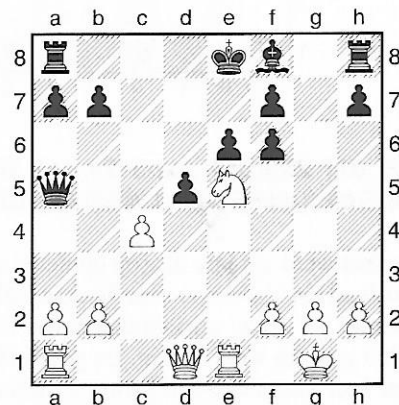
In de herfst van 1949 werd de halve finale dammen van de Sovjet-Unie in Kazan gehouden. Alhoewel Nezh al 15 jaar (!) niet meer gedamd had, werd hij toch gevraagd om voor iemand anders in te vallen. En hij wón, met grote overmacht zelfs, scoorde ruim boven de meesternorm, zodat hij die titel ook kreeg. En het jaar daarop won hij het kampioenschap

in het schaken van Rusland, vóór gevestigde grootheden als Boleslavsky, Aronin en Novotelnov. En een week later begon het damkampioenschap van de Sovjet-Unie: hier werd hij "slechts" tweede, omdat hij jammer genoeg in de laatste ronde verloor. De Tartaren en Moslims hadden er een nieuwe held bij! Jammer genoeg kon Nezh zich niet met westerse spelers meten, want er werden tussen 1948 en 1956 geen internationale toernooien gehouden.

Wat het meeste opvalt aan zijn schaakstijl is zijn aanvalsspel, *à la Morphy*. Waarschijnlijk dat hij als dammer heel diep en nauwkeurig varianten kon doorrekenen en vooruit zien. Een echte houthakker van topklasse, misschien zelfs de beste die er ooit heeft bestaan!

Tigran Petrosian met Rashid Nezhmetdinov

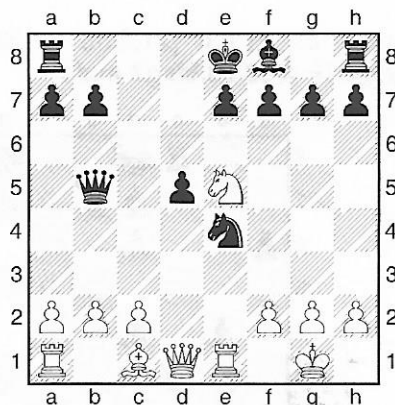

17. ♖xf7!! ♜xf7 18. ♜h5+ ♜e7 [18... ♜g8 19. ♜g4+ ♜g7 20. ♜xe6+ ♜f8 21. ♜d6+ ♜g8 22. ♜e7] 19. cxd5 e5 20. f4 ♜xd5 21. fxe5 f5 22. e6 ♜f6 23. h4! bereid een matje voor op f7 of g5. 23... ♜c5+ 24. ♜h1 ♜xe6 25. ♜h6+ 1-0

Nezhmetdinov, Rashid - Kamishov, Mikhail [B10]

10th Russian ch, Gorki 1950

1. e4 c6 2. ♖c3 d5 3. ♖f3 ♖f6 4. e5 ♖e4 5. ♖e2! ♜b6 6. d4 c5 7. dxc5 ♜xc5 8. ♖ed4 ♖c6 9. ♖b5! [9. ♖e2 g5!?] 9... ♖d7 [9... a6 10. ♖xc6+ bxc6 11. 0-0 ♜g4 12. ♖e3 ♜c4 13. c3 e6 14. b3 ♜xc3 15. ♜c1 ♜b2 16. ♜c2 ♜a3 17. ♖xc6] 10. 0-0 ♖xe5 11. ♖xe5 ♖xb5 12. ♖xb5 ♜xb5 13. ♜e1

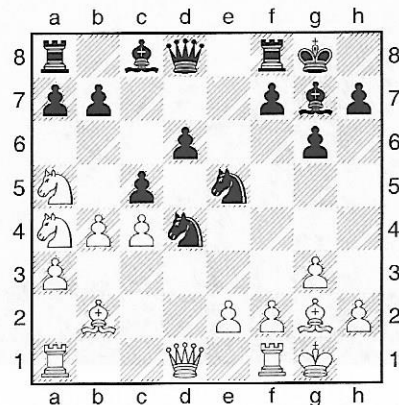
13... ♖f6?! [13... e6 14. c4 ♜a5 15. ♜xe4!; 13... ♜d8! 14. ♖xf7 (14. ♜f3 ♖f6 15. g4 h6 16. h4) 14... ♖xf7 15. ♜xe4 dxe4 16. ♜xd8 g6 17. ♜d4 ♜g7 18. ♜xe4 ♜d8 19. ♜f3+ ♜g8 20. c3 a5] 14. ♜g5 e6 15. c4! ♜a5 [15... dxc4 16. ♜xf6 gxf6 17. a4 ♜d5 18. ♜xd5 exd5 19. ♖g6+] 16. ♜xf6 gxf6

Lilienthal, Andor -

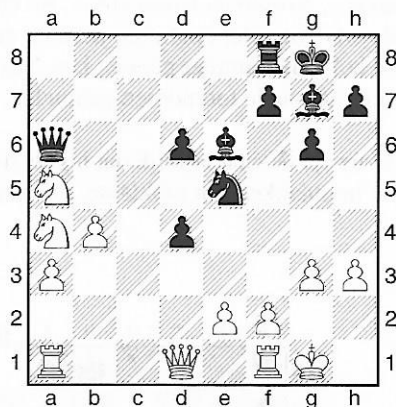
Nezhmetdinov, Rashid [E67]

Semi finals 19th USSR ch Baku, 1951

1. d4 ♖f6 2. c4 d6 3. ♖c3 e5 4. ♖f3 ♖bd7 5. g3 g6 6. ♜g2 ♜g7 7. 0-0 0-0 8. b3 exd4 9. ♖xd4 ♖c5 10. b4 ♖e6 11. ♖b3 ♖d7 12. ♖b2 ♖e5 13. ♖a5 ♖d4 14. a3 c5 15. ♖a4

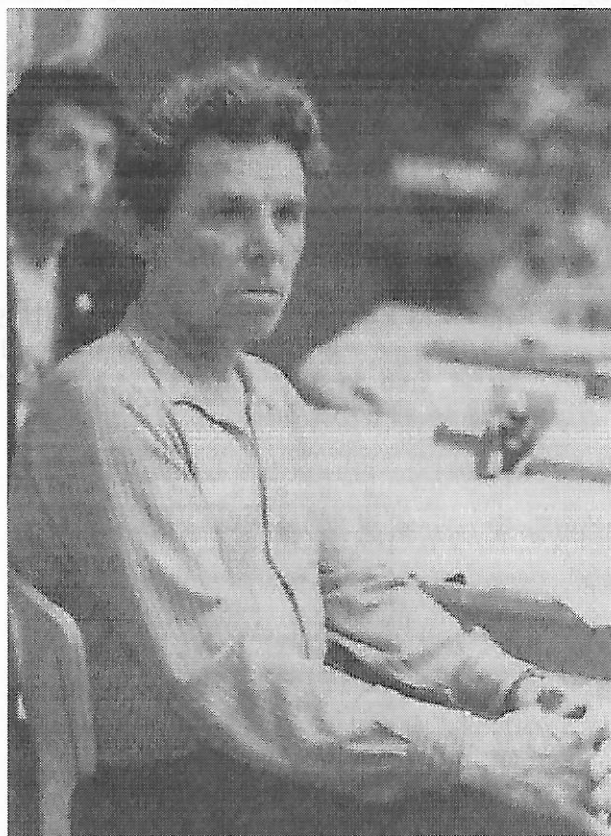

15... ♜g4! [15... ♜e7 16. ♜xd4 cxd4 17. ♜c1] 16. ♜xd4 cxd4 17. h3 ♜e6 18. c5 b5! 19. cxb6? [19. ♖b2 dxc5 20. ♖b7 ♜c8 21. ♖xc5 ♜xh3] 19... axb6 20. ♜xa8 [20. ♖c6 ♖xc6 21. ♜xc6 ♜c8 22. ♜c1 ♜xh3] 20... ♜xa8 21. ♖xb6 ♜a6 22. ♖a4

22...d3! 23.exd3 ♗xh3 24.♖c1 ♜a8 25.f3 ♘g4!
26.♘c4 ♙d4+ 27.♙h1 ♜d5 28.♖c2 ♙xf1 0-1

Rashid werd het jaar daarop opnieuw kampioen van Rusland (in Yaroslav, voor Krogus). Hij trouwde, schreef het eerste schaakboek in het Tartaars, en pas in 1953 ging hij weer spelen. En goed! Hij werd voor de 3de keer kampioen van Rusland (in Saratov). Met zijn 41 jaar mocht hij voor het eerst meedoen in het walhalla: het kampioenschap van de Sovjet-Unie. Daar (Kiev 1954) won hij o.a. van Flohr, Geller en Lilienthal, een goed debuut: 7de plaats van de 20.

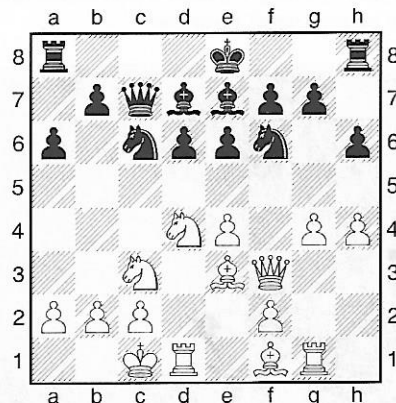

Met Chroesjtsjov aan de macht trad er een versoepeling voor sporters in: een aantal "nieuwelingen" mocht meedoen aan het toernooi van Boekarest. Nezh was een van de gelukkigen. Korchnoi won, maar Nezh werd tweede, met een grote overscore op de IM-norm. Daar ontving hij ook een telegram van zijn vrouw Tamara: ze had net een zoon gebaard. Een echte schaker dus, die Nezhmetdinov: 'Dat kan de vrouw wel alleen af'...

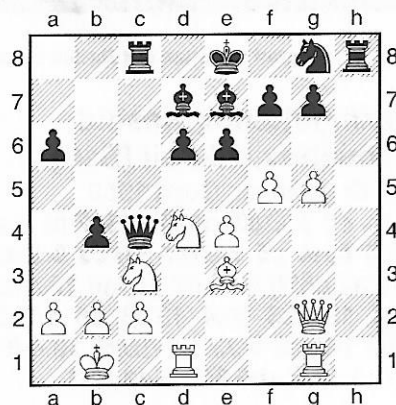
Nezhmetdinov, Rashid – Paoli, Enrico

[B95] Bucharest, 1954

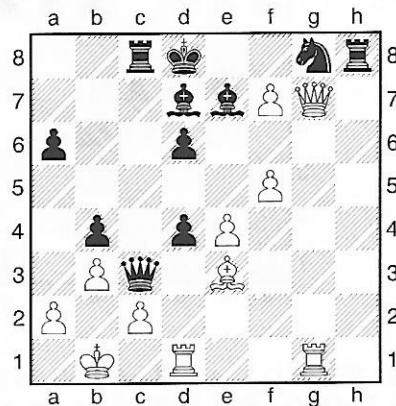
1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f6 5.♘c3 a6 6.♙g5 e6 7.♜f3 ♙e7 8.0-0-0 ♜c7 9.♙g1 ♙d7? [9...0-0 10.g4 b5 11.a3 ♙b7 12.h4] 10.g4 ♘c6 11.♙e3 h6 12.h4

12...♙e3? [12...♘e5 13.♜e2 0-0-0; 12...h5 13.gxh5 ♘xh5 14.♙g5 ♘f6] 13.g5 hxg5 14.hxg5 ♘e5 15.♜g2 [15.♜e2 ♘fg4 16.g6 ♘xe3 17.gxf7+ ♘xf7 18.♜xe3 ♙f6] 15...♘g8? [15...♘fg4! 16.♙f4 ♜c5 17.♙e2 ♘g6! 18.♜xg4 ♙h4 19.♙xd6 ♙xd6 20.♜f3 ♙f4+ 21.♙b1 ♙xg5] 16.f4 ♘c4 17.♙xc4 ♜xc4 18.f5 b5 19.♙b1 b4

20.g6! e5 21.b3! [21.♘d5 f6 22.b3] 21...♜xc3 22.gxf7+ ♙d8 23.♜xg7 exd4

24.♙xd4! ♜xc2+ 25.♙a1 ♙h2 26.♙b6+ ♜c7 27.♜xg8+ 1-0

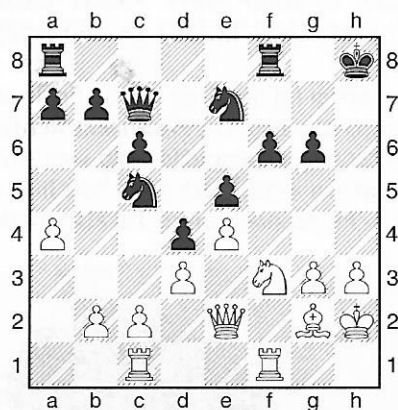
De volgende jaren deed hij steeds mee aan de Russische kampioenschappen, maar verder dan de loodzware halve finales kwam hij jammer genoeg niet.

Hieruit een spannend gevecht tegen de grootmeester van de compositie (die tevens de eerste Armeense grootmeester was):

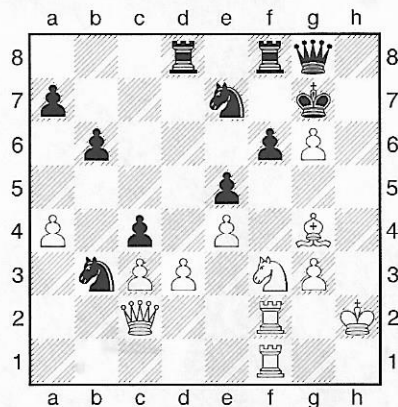
Nezhmetdinov, Rashid – Kasparian, Genrikh [B11]

Riga, 1955

1.e4 c6 2.♘f3 d5 3.♘c3 ♙g4 4.h3 ♙xf3 5.♙xf3 e6 6.g3 g6 7.♙g2 ♙g7 8.0-0 ♘d7 9.♙e2 d4?! 10.♘b1 e5 11.d3 ♘e7 12.f4 ♙c7 13.a4 0-0?! [13...0-0-0 0] 14.f5 f6 15.♘d2 ♙h6! 16.♘h2 ♘h8?! [16...♙g7 17.fxg6 hxg6] 17.fxg6 hxg6 18.♘f3 ♙xc1 19.♙axc1 ♘c5?!

20.c3! ♘b3 21.♙cd1 ♙ad8 22.♘h4 ♙c8 23.♙f3 ♙e6 24.♙g4 ♙f7? [24...♙g8] 25.♘f3 ♙g8 26.h4 ♘g7 27.♙f2 ♙d6?! [27...c5] 28.♙df1 ♙dd8 29.♙c2 b6 30.h5 c5 31.hxg6 dxc3 32.bxc3 c4!

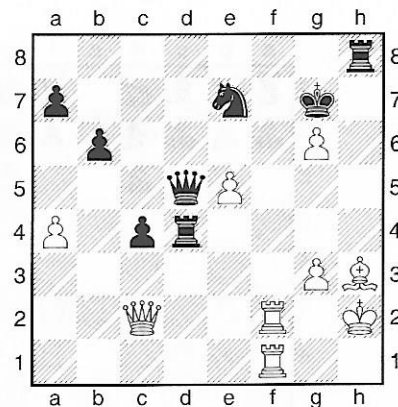

Na heel lang nadenken vindt Nezh een hele diepe combinatie:

33.d4! exd4 34.cxd4 ♘xd4 35.♘xd4 ♙xd4 36.e5 f5 37.♙xf5 ♙d5!

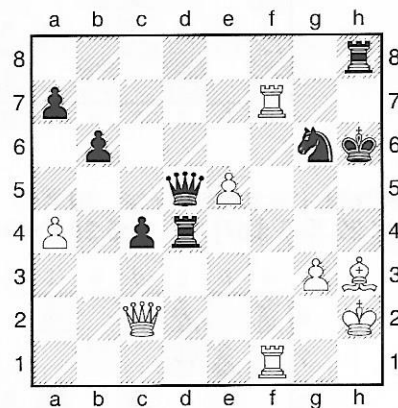
Met deze sterke zet moest wit in zijn vooruitberekening rekening houden. Het lijkt alsof wit al zijn kruis verschoten heeft, maar er volgt verrassend ...

38.♙e6!! ♙h8+ [38...♙xf2+ 39.♙xf2 ♙xe6 40.♙f8+; 38...♙d2 39.♙xd5 ♙dxf2+ 40.♙xf2 ♘xd5] 39.♙h3

39...♘xg6 [Dit verliest meteen. Nodig was 39...♙d3! 40.♙f7+ (40.♙e2 ♙h6 41.♙f7+ ♘h8 42.g7+ ♘h7 43.♙g4 ♙d2+ 44.♘g1 ♙c5+ 45.♙f2 ♘g8 46.♙f5+ ♙g6 47.♙h5+ ♙h6 48.♙f5#) 40...♘g8 41.♙g2 ♙xg2+? (41...♙d2 42.♙f2 ♙xf2! 43.♙xf2 ♙xg2+ 44.♘xg2 ♘xg6 45.e6 ♘e7 46.♙c2 ♘d5! 47.♙d2 ♙h5) 42.♘xg2 ♙d2+ 43.♙f2 ♙xf2+ 44.♘xf2! ♘xg6 45.♙e6 ♙h7 46.♙xa7+ ♘h8 47.♙xh7+ ♘h7 48.♙f5 ♘h6 49.♙xg6 ♘xg6 50.g4! Dit had Nezh naar eigen zeggen allemaal gezien. Hij vond dit de langste combinatie die hij ooit gedaan heeft. Pas nadat hij al deze varianten gechecked had, kon hij besluiten tot 33.d4!]

40.♙f7+ ♘h6

41.♙xg6+!! zwart geeft het op: 1-0

Want na 41...♘xg6 komt 42.♙f6+ ♘g5 43.♙f5+ ♘g6 44.♙f6+ ♘h7 45.♙h5+ ♘g7 46.♙g5+ ♘h7 47.♙f5#

Pas in 1957 lukte het hem om zich door de loodzware halve finales heen te worstelen.

Nezhmetdinov, Rashid – Kotkov, Yuri

[C67] 17th Russian ch Krasnodar, 1957

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 ♘f6 4.0-0 ♘xe4 5.♙e1 ♘d6 6.♘xe5 ♙e7 7.♙d3 ♘xe5 8.♙xe5 0-0 9.♘c3 ♙f6 10.♙e3 g6 11.♙f3 ♙g7?! [11...♙d4!] 12.b3 ♘e8?! [12...♙d4] 13.♙a3 d6 14.♙ae1 ♘f6 15.h3 ♘d7 16.♘d5